

Anskaffelsesstrategi for Øvre Romerike Innkjøpssamarbeid (ØRIK) og deltakerkommunene

Gjelder for Øvre Romerike Innkjøpssamarbeid og kommunene:
Eidsvoll, Gjerdrum, Hurdal, Nannestad, Nes og Ullensaker

Vedtak i kommunestyrer i deltakerkommunene

Kommune	Saksnummer	Vedtaksdato
Eidsvoll	24/26, vedtatt med tillegg	16.04.2024
Gjerdrum	24/28	13.03.2024
Hurdal	24/15	20.03.2024
Nannestad	24/36	19.03.2024
Nes	24/33	19.03.2024
Ullensaker	39/24	19.03.2024

Endringslogg

Ved endring i anskaffelsesstrategien legges det inn informasjon i denne tabellen. Det må vurderes i hver enkelt endring om endring skal vedtas politisk.

Dato	Beskrivelse av endring	Endring gjelder fra dato
02.02.2024	Versjon 1.0 Opprinnelig versjon	Opprinnelig versjon

Innhold

Vedtak i kommunestyre i deltakerkommunene.....	1
Endringslogg	1
Bakgrunn	3
Innkjøpshjulet i anskaffelsesprosessen «Alt henger sammen med alt»	3
Innledning	4
Det gode innkjøp – hva er det?	4
Hovedmål for anskaffelsesstrategien for kommunene på Øvre Romerike:	5
Fokusområder	5
Fokusområde 1: Organisering, analyse og forvaltning.....	5
Prioriteringsområde 1: Organisering, struktur og finansiering	5
Prioriteringsområde 2: Analysering og forvaltning av avtaler	6
Prioriteringsområde 3: Veiledere, prosedyrer og rutiner	7
Fokusområde 2: Kvalitet og kompetanse	8
Prioriteringsområde 1: Lage interne prosedyrer og rutiner for anskaffelsesprosessen	8
Prioriteringsområde 2: Kartlegge kompetanse og gjennomføre kompetanseheving.....	8
Prioriteringsområde 3: Bygge opp ØRIK som kompetansesenter	9
Fokusområde 3: Digitalisering, nyskaping og samarbeid.....	9
Prioriteringsområde 1: Bruk av katalogverktøy og bestillingsløsning	10
Prioriteringsområde 2: Bruk av verktøy for konkurransegjennomføring (KGV) og kontraktadministrasjon (KAV).....	10
Prioriteringsområde 3: Samarbeid med deltakerkommuner og leverandører.....	11
Fokusområde 4: Klima og miljø	12
Prioriteringsområde 1: Ressursutnyttelse og sirkulære hensyn	12
Prioriteringsområde 2: Transport, kjøretøy og maskiner	13
Prioriteringsområde 3: Utbygging og rehabilitering av bygg og infrastruktur	14
Fokusområde 5: Samfunnsansvar og seriøsitetsbestemmelser	15
Prioriteringsområde 1: Bruk og oppfølging av seriøsitetsbestemmelser	15
Prioriteringsområde 2: Innføring og bruk av HMSReg	16
Prioriteringsområde 3: Bruk av reserverte kontrakter	16

Bakgrunn

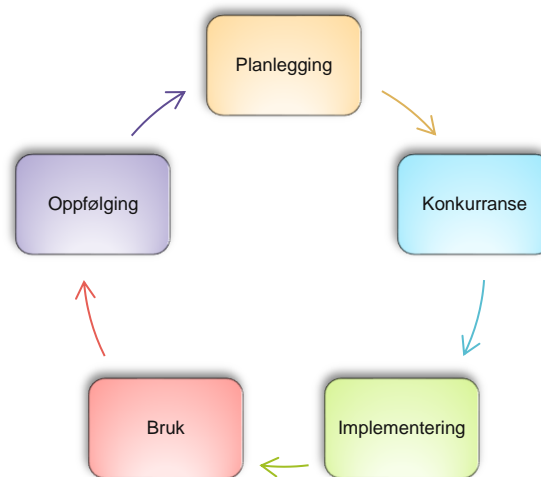
Anskaffelsesregelverkets formål er å fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser og sørge for at det offentlige gjennomfører anskaffelser på en samfunnstjenlig måte og ivaretar samfunnsansvar innenfor områder som for eksempel seriositetsbestemmelser, miljø, bærekraft, bruk av lærlinger osv.

De senere årene har nasjonale mål og politiske føringer bidratt til økt fokus på hvordan offentlige anskaffelser kan og skal benyttes som virkemiddel for å få markedet til å bidra i det grønne skifte, unngå sosial dumping, øke antall lærlinger, benytte arbeidsinkluderingsbedrifter og så videre. Offentlige anskaffelser benyttes for å oppnå økonomisk og sosial bærekraft. *Økonomisk bærekraft* betyr å bruke ressursene på en måte så dagens økonomiske utvikling ikke går på bekostning av fremtidig økonomisk utvikling. *Sosial bærekraft* betyr å jobbe for at alle mennesker skal ha like sjanser til et stabilt helsefremmende liv, til å få utdanning, jobbe og leve uten diskriminering av noe slag.¹

FN's bærekraftsmål² skal være ledende i alle anskaffelser. Det er bærekraftsmål nr. 8,12,13 og 15 knyttet til klima, miljø og arbeidsvilkår som er mest relevante i anskaffelsene.

Innkjøpshjulet i anskaffelsesprosessen «Alt henger sammen med alt»

En anskaffelsesprosess er en kontinuerlig prosess. Alle ledd i prosessen er viktig for å ha avtaler som dekker kommunenes behov og for å kunne bidra til at leverandører kan utvikle

¹ [Definisjoner hentet fra NHO](#)

² [FN's bærekraftsmål](#)

sine varer og tjenester. ØRIK og deltakerkommunene har alle oppgaver som må ivaretas i hele anskaffelsesprosessen.

Innledning

Kommunene på Øvre Romerike bruker årlig cirka 1,6 milliarder kroner kjøp i inngåtte rammeavtaler. Investeringer som foretas i kommunene er ikke med i overstående tall. Kommunene har også en del innkjøp utenfor inngåtte rammeavtaler som ikke er med i overstående tall.

Anskaffelsesstrategien inneholder overordnede veivalg og satsinger for anskaffelser og avtaleforvaltning i ØRIK og deltakerkommunene. Strategien inneholder prioriteringsområder og tiltak for å nå de langsiktige målene i strategien for innkjøpssamarbeidet og deltakerkommunen.

Anskaffelsesstrategien er ØRIK og deltakerkommunenes overordnede styringsdokument for anskaffelsesområde og gjelder for alle tjenesteområder i deltakerkommunene. Strategien er laget så den kan benyttes av alle deltakerkommunene som den er. Innkjøpssamarbeidet og deltakerkommunene må samarbeide godt for å nå de strategiske målene. Strategien gjelder fra det tidspunktet den er vedtatt i de respektive kommunestyrene.

Anskaffelsesstrategien gjelder i minimum fire år etter vedtak og skal revideres og fremmes for ny politisk behandling ved behov. Redaksjonell revidering og revidering som følge av lovendringer kan fortas administrativt av ØRIK uten politisk behandling.

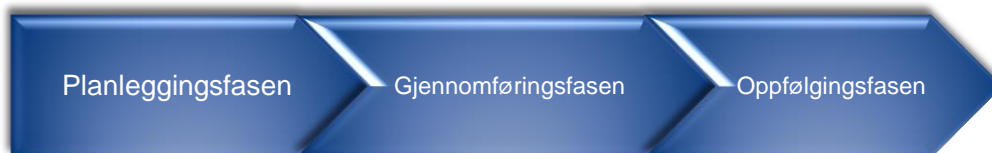
Det gode innkjøp – hva er det?

For å nå de strategiske målene må ØRIK og deltakerkommunene ha omforent forståelse og definisjon av «*Det gode innkjøp*».

«**Det gode innkjøp**» for ØRIK og deltakerkommunene defineres på denne måten: «Alle i deltakerkommunene som har et behov for en vare eller tjeneste skal finne, bestille og motta det de trenger. Kommunene skal være trygge på at samfunnsansvar, miljø, sosial og økonomisk bærekraft blir ivarettatt i anskaffelser og avtaler.

For å måle «Det gode innkjøp» er det viktig å benytte effektiviseringsgevinster fra konkurransegjennomføring, bestilling, fakturabehandling og avtaleforvaltning som måleparametere. Klima og miljøkrav og økonomisk og sosial bærekraft er kostnadselementer som er vanskelig å måle, men som påvirker prisene på varer og tjenester. Ved gjennomføring av anskaffelsesprosesser i ØRIK vil deltakerkommunene oppnå stordriftsfordeler, og de administrative kostnadene vil reduseres.

Anskaffelsesprosessens deles i tre faser

Planleggingsfasen er den fasen der behovene og funksjonskravene beskrives. Fagpersonene i deltakerkommunene er de viktigste deltakerne i denne fasen. Fasen ledes av ØRIK.

Gjennomføringsfasen er innkjøpsfaglig der konkurransen kunngjøres, spørsmål fra leverandørene besvares, tilbud mottas, evalueres og kontrakt tildeles. Denne fasen ivaretas av ØRIK og faggruppen den enkelte anskaffelse.

Oppfølgingsfasen er perioden fra avtalens oppstart til avtaleslutt. I denne fasen skal det følges opp at alle krav og betingelser i kontrakten blir overholdt.

Hovedmål for anskaffelsesstrategien for kommunene på Øvre Romerike:

Anskaffelsene og avtalene på Øvre Romerike skal være effektive, nytenkende og kunnskapsbasert.

Kommunenes behov skal ivaretas samtidig som miljø og samfunnsansvar skal stå i fokus.

Fokusområder

Ut ifra kartleggingen og samtaler med interessenter i deltakerkommunene er det valgt ut fem fokusområder som det i anskaffelsesstrategien skal fokuseres for å forbedre og utvikle innkjøpssamarbeidet og samarbeidet mellom om ØRIK og deltakerkommunene innenfor anskaffelsesområde. Under hvert fokusområde er det en målsetning, prioriterte områder med tilhørende strategipunkter for ØRIK og deltakerkommunene, tiltak og måleindikatorer.

Tiltakene under hvert prioriteringsområde *kan* benyttes av den enkelte kommune for å nå de strategiske målene. Det må lage egne handlingsplaner for tiltak som skal gjennomføres.

Arbeidet med mål og tiltak i strategien skal gjennomføres samtidig med daglig drift og ikke forsinke pågående anskaffelser og andre oppgaver. ØRIK og deltakerkommunene er derfor avhengig av å få avsatt tid til å jobbe med tiltakene i anskaffelsesstrategien.

De fem fokusområdene i anskaffelsesstrategien er:

- 1. Organisering, analyse og oppfølging*
- 2. Kvalitet og kompetanse*
- 3. Digitalisering, nyskapning og samarbeid*
- 4. Klima og miljø*
- 5. Samfunnsansvar / seriositetsbestemmelser*

Fokusområde 1: Organisering, analyse og forvaltning

Målsetning:

ØRIK og deltakerkommunene skal til enhver tid være organisert på en måte som gjør at ressurser blir brukt mest effektivt. Kontrakter/avtaler som er inngått må følges opp/forvaltes og analyseres strukturert. Høringer på anskaffelsesområde skal besvares av hver enkelt kommune når det er relevant. ØRIK kan være faginstans for kommunene før eventuell politisk behandling av høringer.

For å få til dette skal disse tre områder prioriteres:

1. Organisering, struktur og finansiering
2. Analysering og forvaltning av avtaler
3. Veiledere, prosedyrer og rutiner

Prioriteringsområde 1: Organisering, struktur og finansiering

Øvre Romerike innkjøpssamarbeid skal ha en struktur og organisering som ivaretar oppgavene og forpliktelsene som er definert i avtaler og andre styrende dokumenter for samarbeidet og deltakerkommunene. Struktur og finansieringen av ØRIK skal være hensiktsmessig og forutsigbar for deltakerkommunene og ØRIK.

Strategi ØRIK:

- Organisering, strukturering og finansiering skal ivareta ØRIK og deltakerkommunenes behov i anskaffelsesprosessen.
- Anskaffelsesprosesser skal ha klare ansvarslinjer og oppgavefordeling.
- På sikt skal ØRIK gjennomføre anskaffelser under terskelverdi for de kommunene som ønsker bistand til det.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Innføre vedtatt organisering i ØRIK og oppgavefordeling mellom ØRIK og deltakerkommunene når vedtak er foretatt i alle deltakerkommuner.
2. Revidere og tilpasse instruksjer, rutiner og andre styrende dokumenter.
3. Lage en HUKI³ (ansvars) matrise for oppgaver i anskaffelsesprosessen for samarbeidet mellom ØRIK og deltakerkommunene.

Eksempel på HUKI matrise fra anskaffelser.no

Ansvarsmatrise - HUKI				
	H	Hovedansvarlig		
	U	Utfører		
	K	Konsulteres		
	I	Informeres		
Aktivitet / Beslutning	Navn/rolle	Navn/rolle	Navn/rolle	Navn/rolle
Ansvarsmatrise fullføres	H	U	K	I
Risikoanalyse gjennomføres				
Behovsoppsummering ferdigstilles				
Innkjøpsanalyse gjennomføres				
Markedsanalyse gjennomføres				
Leverandører kategoriseres				
Kontraksstrategi lages				
Kontraksstrategi godkjennes				

Strategi deltakerkommuner:

- Organisering av innkjøp skal være på en måte så oppgavene som skal utføres anskaffelsesprosessen gjennomføres i henhold til vedtatte instruksjer, prosedyrer og rutiner.

Tiltak deltakerkommunene for å nå strategien:

1. Gjennomgå og tilpasse organisering av innkjøpsfunksjonen.

Måleindikatorer:

1. Ny organisering implementert i ØRIK.
2. Antall styrende prosedyrer, instruksjer og rutiner med ansvarsfordeling som er laget og tatt i bruk.
3. Deltakerkommunene har kartlagt og tilpasset sine ressurser på anskaffelsesområde.

Prioriteringsområde 2: Analysering og forvaltning av avtaler

Strukturert analysing og rapportering er viktig for å se om kommunenes behov dekkes og for å unngå brudd på lov om offentlige anskaffelser (LOA).⁴ Samarbeid med leverandørene i avtaleperioden er viktig for å lykkes med og strukturert avtaleforvaltning og utvikling.

³ [Mal for ansvarsmatrise | Anskaffelser.no](#)

⁴ LOA: [Lov om offentlige anskaffelser](#)

Strategi ØRIK

Være profesjonelle og strukturerte i samarbeid internt, med leverandører og deltakerkommuner på analysering og forvaltning av avtaler.

- Ha løpende kontroll på reelt forbruk på avtaler opp mot estimat i konkurranse.
- Rapportere jevnlig til deltakerkommunene med status på anskaffelser og forvaltning av avtaler.
- Nye avtaler på avtaleområder som er gjentakende (rullerende) skal gjennomføres så ny avtale er signert før eksisterende avtaler har gått ut.
- Handlingsrommet i regelverket skal benyttes, bruk av åpne spesifikasjoner og innovative løsninger skal brukes i anskaffelser det er relevant for.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Lage plan for nye og rullerende anskaffelser og forvaltning av inngåtte avtaler
2. Avklare og beskrive ansvar for forvaltning/oppfølging av avtaler i samarbeid med deltakerkommunene.
3. Lage rutiner og prosedyrer for oppfølging av omsetning på avtaler sammen med deltakerkommunene og leverandørene.

Strategi deltakerkommuner:

- Gjennomgå avtaleporteføljen for å se om kommunene har behovsdekning på alle avtaleområder.
- Krav og kontraktsbetingelser skal følges opp strukturert i henhold til prosedyrer og rutiner.

Tiltak deltakerkommuner for å nå strategien:

1. Lage oversikt med alle eksisterende avtaler og nye behov
2. Avklare hva det skal rapporteres på fra anskaffelsesområde til ledelsen i kommunen.

Måleindikatorer:

1. Plan for rullerende og nye avtaleområder er laget hvert år for innkjøpssamarbeidet.
2. Antall anskaffelser som er gjennomført i henhold til oppsatt plan.
3. Rapportering er satt i «system».

Prioriteringsområde 3: Veiledere, prosedyrer og rutiner

For å kunne nå de strategiske målene og ha en effektiv gjennomføring av konkurranser, forvaltning og bruk av inngåtte avtaler må veiledere, prosedyrer og rutiner til enhver tid være oppdatert.

Strategi ØRIK:

- Ansatte i ØRIK skal gjennomføre anskaffelser og forvaltning av avtaler etter samme metode.
- Veiledere, prosedyrer og rutiner skal til enhver tid være oppdatert.
- Oppgavefordeling mellom ØRIK og deltakerkommunene i hele anskaffelsesprosessen skal være laget og implementert.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Dagens prosedyrer, veiledere og rutiner må gjennomgås og revideres.
2. Etablere veiledere, prosedyrer og rutiner på de områdene det ikke foreligger.
3. Lage en «mal» for oppfølging av krav og betingelser i avtaler basert på DFØ sin veileder for kontraktsoppfølging.

Måleindikator:

1. Prosedyrer, veiledere og rutiner er laget og tatt i bruk av ØRIK og samarbeidskommunene.

Fokusområde 2: Kvalitet og kompetanse

Målsetning:

ØRIK og deltakerkommunene skal gjennomføre konkurranser og kontrakts-/ avtaleforvaltning på en profesjonell måte med høy kvalitet og innenfor lover, regler og tilhørende forskrifter samtidig som handlingsrommet i regelverket benyttes.

ØRIK skal være det foretrukne kompetansesenteret og bistå deltakerkommunene med innkjøpsfaglig og avtalemessig rådgivning i anskaffelser og avtaleforvaltning av alle typer.

For å få til dette skal disse tre områdene prioriteres:

- Lage interne prosedyrer og rutiner for anskaffelsesprosessen
- Kartlegge kompetanse og gjennomføre kompetanseheving
- Bygge opp ØRIK som kompetansesenter

Prioriteringsområde 1: Lage interne prosedyrer og rutiner for anskaffelsesprosessen

For å kunne jobbe så effektivt og forutsigbart som mulig må dagens prosedyrer og rutiner for innkjøpssamarbeidet gjennomgås og revideres. Dette innebærer alle prosedyrer innenfor planleggingen, gjennomføring og avtaleforvaltning.

Strategi ØRIK

- Prosedyrer og rutiner for alle faser i anskaffelsesprosessen skal revideres eller lages og være oppdatert, lett tilgjengelige og enkle å benytte.
- Leder i innkjøpssamarbeidet skal være ansvarlig eier av alle prosedyrer og rutiner og forvaltningen av disse.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Nåværende prosedyrer, instruksjoner og rutiner skal gjennomgås og revideres.
2. Manglende prosedyrer, instruksjoner og rutiner skal lages og implementeres.
3. Leder i ØRIK skal lage en oversikt over alle prosedyrer og detaljrutiner med ansvarlige.

Måleindikatorer:

1. Oversikt over prosedyrer og rutiner i alle faser av anskaffelsesprosessen er laget
2. Antall prosedyrer og rutiner som er laget og implementert

Prioriteringsområde 2: Kartlegge kompetanse og gjennomføre kompetanseheving

Kompetanse hos ansatte i ØRIK og for de som deltar i anskaffelsesprosessen i deltakerkommunene må kartlegges. Kompetanseheving må gjennomføres på område der det er manglende kompetanse.

Strategi ØRIK:

- Ansatte skal til enhver tid være oppdatert på gjeldende lover, regler og forskrifter som påvirker anskaffelsesområde.
- Ansatte skal ha kompetanse på NS' er, SSA' er ⁵
- Leverandørene og deltakerkommunene skal oppleve dialogen som strukturert og profesjonell.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

⁵ [Norsk Standard](#) og [Statens standardavtaler \(SSA\)](#)

1. Kartlegge kompetanse hos ansatte i ØRIK
2. Ansatte skal delta på relevante kurs/ seminarer og kompetansehevende tiltak.
3. Legge vekt på juridisk kompetanse og kompetanse på klima og miljø ved nyansettelser.
4. Gjennomføre dialogkonferanser med leverandører i planleggingsfasen av anskaffelser.
5. Tilby og gjennomføre kurs/fagdager for deltakerkommunene i regelverk, bruk av inngåtte avtaler og konsekvenser ved brudd på regelverket.

Strategi deltakerkommuner:

- Deltakerkommunene skal være kommunenes profesjonelle part inn mot innkjøpssamarbeidet og mot leverandørene.
- Kartlegge kompetanse hos ansatte som deltar i anskaffelsesprosesser.

Tiltak deltakerkommuner for å nå strategien:

1. Delta på kurs/fagdager som arrangeres av innkjøpssamarbeidet.

Måleindikatorer:

1. Plan for kompetanseheving for ansatte er laget og kompetanseheving er gjennomført.
2. Antall gjennomførte fagdager og som er avholdt for deltakerkommunene.
3. Ansatt personer med juridisk kompetanse og kompetanse på klima og miljø.

Prioriteringsområde 3: Bygge opp ØRIK som kompetansesenter

Øvre Romerike innkjøpssamarbeid (ØRIK) skal være et kompetansesenter med høy kompetanse på offentlige anskaffelser. Innkjøpssamarbeidet skal være tilgjengelig og for deltakerkommunene i spørsmål, rådgivning, «sparring» i hele anskaffelsesprosessen innenfor alle anskaffelsesfaglige områder.

Strategi ØRIK:

- Være det foretrukne kompetansesenteret for deltakerkommunene innen anskaffelser og forvaltning av avtaler.
- Pådriver for at regelverket for offentlige anskaffelser gjøres kjent for ansatte og folkevalgte i deltakerkommunene.
- Besvare henvendelser fra deltakerkommunene raskt.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Avklare behov fra deltakerkommunene for å planlegge kompetansesenter
2. Lage strategi og plan for å bygge opp ØRIK som kompetansesenter.

Måleindikatorer:

1. Strategi og plan for kompetansesenter er laget og implementert.
2. Veiledere, rutiner og styringsdokumenter er laget og implementert.

Fokusområde 3: Digitalisering, nyskaping og samarbeid

Målsetning:

Digitale verktøy skal benyttes så effektivt som mulig. Systemer som benyttes i ØRIK og deltakerkommunene skal spare ØRIK og deltakerkommunene for manuelt arbeid.

ØRIK og deltakerkommunene skal innenfor regelverket legge til rette for at lokale små og mellomstore bedrifter kan levere tilbud på anskaffelser til deltakerkommunene.

For å få til dette skal disse tre områder prioriteres:

1. Bruk av katalogverktøy og bestillingsløsning
2. Bruk av system for konkurransegjennomføring (KGV) og kontraktadministrering (KAV)
3. Samarbeid med deltakerkommuner og leverandører

Prioriteringsområde 1: Bruk av katalogverktøy og bestillingsløsning

Katalogverktøyet er et overordnet verktøy for å tilpasse bestillingsløsningen til den enkelte deltakerkommune på bakgrunn av hvilke avtaler de skal ha tilgang til.

Et brukervennlig bestillingssystem vil gjøre hverdagen til bestillerne i deltakerkommunene mer effektiv. Varer og tjenester vil bli bestilt fra riktige leverandører til rett pris.

Bestillingssystemet vil også bidra til å analysere forbruk og behovsdekning på inngåtte avtaler.

Strategi ØRIK

I alle anskaffelser av varer skal det være et krav til bruk av bestillingsløsning.

- Tjenesteavtaler skal tilgjengeliggjøres i bestillingsløsningen når det er hensiktsmessig.
- Innkjøpssamarbeidet skal være pådriver for å utvikle bestillingsløsningen sammen med leverandøren.
- Innkjøpssamarbeidet skal bidra deltakerkommunene i opplæringen av brukere i bestillingssystemet og skal være ansvarlig for å vedlikeholde brukerdokumentasjon.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Lage rutiner for å kartlegge på bruk av bestillingsløsningen.
2. Lage rutiner for innmelding av spørsmål, feil og ønsker om utvikling av bestillingsløsningen fra deltakerkommunene.
3. Ta i bruk ny funksjonalitet i løsningen og melde inn endringsønsker til leverandør.
4. Vurdere og implementere tjenesteavtaler som kan gjøres tilgjengelig i bestillingsløsningen.

Strategi deltakerkommuner:

- Benytte bestillingssystemet på alle avtaler som er tilgjengelige i løsningen.
- Ta i bruk bestillingsløsningen på lokale rammeavtaler det foretas jevnlig avrop på.

Tiltak deltakerkommuner for å nå strategien:

1. Informere ansatte om bruk av bestillingsløsning og planlegge opplæring.
2. Legge inn bruk av bestillingsløsning i alle relevante rutiner og regler.

Måleindikatorer:

1. Antall anskaffelser det er stilt krav om bestillingssystem.
2. Antall avtaler som er tilgjengeliggjort for deltakerkommunene i bestillingssystemet.
3. Utvikling på bruk av bestillingssystemet per år fra oppstart.

Prioriteringsområde 2: Bruk av verktøy for konkurransegjennomføring (KGV) og kontraktadministrasjon (KAV).

Bruken og utnyttelsen av funksjonalitet i KGV og KAV er et viktig for å effektivt kunne gjennomføre konkurranser og oppfølging av avtaler. Integrasjon mellom KGV/KAV ⁶ og arkivsystem vil effektivisere arbeidet og sikre at alle arkivverdige dokumenter lagres på rett sted.

Strategi ØRIK:

- ØRIK skal benytte KGV med dynamiske dokumenter alle anskaffelser.

⁶ KGV/KAV= konkurransegjennomføring og kontraktadministrasjonsverktøy

- KGV skal integreres mot sentrale systemer ⁷ for leverandørinformasjon og arkivsystem.
- Dynamiske maler i KGV skal deles med deltakerkommunene der det er aktuelt.
- KAV skal benyttes i kontraktsforvaltningen der det er hensiktsmessig.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Gjennomføre kompetansehevende tiltak i KGV/KAV
2. Planlegge og gjennomføre aktuelle integrasjoner i KGV/KAV.
3. Lage dynamiske maler i KGV for bruk i alle anskaffelser.
4. Lage maler for aktiviteter med varsling i KAV for oppfølging av avtaler.
5. Tilrettelegge for bruk av KAV for gjennomføring av minikonkurranser og på parallelle rammeavtaler.

Strategi deltakerkommunene:

1. Benytte KGV for gjennomføring av egne anskaffelser.
2. Benytte KAV for gjennomføring av minikonkurranser på parallelle rammeavtaler.
3. Benytte KAV til å få oversikt over avtaler som er inngått av kommunen.

Måleindikatorer:

1. Dynamiske maler for konkurransegjennomføring er lagt inn i KGV.
2. Alle ansatte i innkjøpssamarbeidet benytter dynamiske maler i KGV.
3. Det er definert en «mal» på aktiviteter som skal legges inn i KAV på alle avtaler.
4. Antall kommuner som benytter KGV og KAV til å kjøre egne konkurranser og minikonkurranser.
5. Antall parallelle rammeavtaler som er lagt inn i KAV med mulighet for å kjøre minikonkurranser.
6. Integrasjon mellom KGV/KAV og arkivsystemet er implementert for innkjøpssamarbeidet og deltakerkommunene

Prioriteringsområde 3: Samarbeid med deltakerkommuner og leverandører

For å kunne ha et godt samarbeid må det være klare rutiner, oppgaver og ansvarsfordeling i hele anskaffelsesprosessen fra konkurransegjennomføring gjennom hele avtaleperioden og til ny konkurranse gjennomføres. For å få flere lokale leverandører til å levere tilbud på anskaffelser må samarbeidet og informasjonen til aktuelle leverandørene settes i system.

Strategi ØRIK:

- Hjemmesiden til ØRIK skal være oppdatert og «levende».
- Planer for anskaffelser skal være oppdatert og tilgjengelig for deltakerkommunene.
- Digitalt skjema for innmelding av spørsmål og avvik på eksisterende avtaler skal innføres
- Rutine og system for innmelding av behov og prioritering av anskaffelser på nye avtaleområder skal lages.
- Tilby dialogmøter med lokalt næringsliv i de forskjellige deltakerkommunene om regelverket og innlevering av tilbud.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Hjemmesiden skal gjennomgås og oppdateres etter en kartlegging av aktuelt innhold.
2. Lage planer på nye anskaffelser ut ifra innmeldte behov.
3. Avholde innkjøpsrådsmøter fysisk en gang per måned ute i forskjellige kommunene.
4. Lages en enkel informasjon for «Jeg skal kjøpe noe – hva gjør jeg?».

⁷ Sentrale systemer som for eksempel startbank, ebevis for enkel og online dokumentasjon fra leverandører

5. Gjennomføre samarbeidsmøter med avtaleleverandører i avtaleperioden etter en oppsatt plan.

Strategi deltakerkommuner:

- Planer for investeringer og behov for nye avtaler / avtaleområder i deltakerkommunene skal varsles til ØRIK så tidlig som mulig etter vedtak og planlegging av oppstart.
- Deltakerkommunene skal ha ressurser med avsatt tid å være med i hele anskaffelsesprosessen ut ifra instruksjer, prosedyrer og ansvar.

Tiltak deltakerkommunene for å nå strategien:

1. Legge informasjon om innkjøp og ansvarsfordeling lett tilgjengelig på sin ansattportal.
2. Sende informasjon og planer til ØRIK om planlagte investeringer etter vedtak.
3. Gjennomgå organiseringen for innkjøp og tilpasse denne i henhold til ansvar og oppgaver.

Måleindikatorer:

1. Hjemmesiden er gått igjennom og plan for endringer er laget.
2. Planer over kommende anskaffelser er tilgjengeliggjort for deltakerkommunene.
3. Planer for innkjøpsrådsmøter er laget og møter gjennomført.
4. Deltakerkommunene har oppdatert ansattportalen med informasjon om innkjøp.
5. Antall møter utført med lokalt næringsliv i deltakerkommunene.

Fokusområde 4: Klima og miljø

Målsetning:

Øvre Romerike Innkjøpssamarbeid og deltakerkommunene skal gjennom sin anskaffelsespraksis aktivt bidra til å nå globale, nasjonale, regionale og lokale klima- og miljømål. Anskaffelsespraksisen skal innrettes slik at den både minimerer skadelig miljøpåvirkning og fremmer klimavennlige løsninger. Bruk av miljøgifter i tilvirkingen av varer og utstyr kommunen kjøper, skal unngås. Vi skal unngå kjøp av varer som inneholder grunnstoffer eller mineraler som begynner å bli en mangelvare på verdensbasis.

For å få til dette skal tre områder prioriteres:

1. Ressursutnyttelse og sirkulære hensyn
2. Transport, kjøretøy og maskiner
3. Utbygging og rehabilitering av bygg og infrastruktur

I tillegg til disse innsatsområdene skal ØRIK og deltakerkommunene i samarbeid utarbeide og implementere rutiner for å ivareta klima- og miljøhensyn når avtalene brukes.

Eksempler på dette er:

- Bestillingsrutiner for å unngå mange småbestillinger.
- Rutiner som gjør det mulig for den enkelte ansatte i kommunene å velge avtaler, produkter og tjenester som er klima- og miljøvennlige.

Prioriteringsområde 1: Ressursutnyttelse og sirkulære hensyn

«I en sirkulær økonomi må produktene vare så lenge som mulig, repareres, oppgraderes og brukes om igjen. Når produktene ikke kan brukes om igjen i sin opprinnelige form, kan avfallet materialgjenvinnes og brukes som råvarer inn i ny produksjon». (Miljødirektoratet)

Effektiv ressursutnyttelse og sirkulære løsninger er relevant i svært mange anskaffelser. ØRIK og deltakerkommunene skal i sine anskaffelser være en synlig pådriver for sirkulær økonomi som opprettholder verdien av produkter, materialer og ressurser så lenge som mulig ved å ombruke mer og reparere og renovere det man allerede eier. En styrket innsats for et sirkulært ressursbruk vil bidra til at avfallsmengdene reduseres.

Strategi ØRIK:

- Sikre at leverandører av produkter som omfattes av produsentansvaret⁸ er medlem i offentlig godkjent returordning.
- Sikre at leverandører som hovedregel har et miljøledelsessystem, fortrinnsvis med sertifisering slik at etterlevelse sikres og dokumenteres.

Strategi deltakerkommuner:

- Vurdere om kjøp av varer og tjenester er nødvendig eller om kommunene selv har ressurser som kan benyttes.
- Vurdere å kjøpe brukt fremfor nytt. Videre skal det prioriteres at nye produkter skal ha lengst mulig levetid og reparasjonsmuligheter.
- Bidra til å redusere avfallsmengder og matsvinn, bruk av emballasje i varekontrakter, og sørge for at emballasje som benyttes kan ombrukes eller gjenvinnes.
- Ha fokus på å minimere bruk av engangsprodukter i kommunenes virksomheter.

Tiltak ØRIK for å oppnå strategipunktene:

1. Avtaleporteføljen skal gjennomgås for å vurdere hvilke avtaleområder som egner seg for reparasjon og gjenbruk. Innenfor utvalgte kategorier skal det opprettes avtaler for reparasjon og brukte produkter i stedet for eller i tillegg til nye produkter.
2. Avtaleporteføljen skal gjennomgås for å kartlegge avtaler med mye avfall og svinn. Videre skal det lages en plan for reduksjon og håndtering av avfall.

Tiltak deltakerkommuner for å oppnå strategipunktene:

1. Utarbeide forpliktende rutiner for vurdering om innkjøp er nødvendig, redusere kjøpt mengde, forlenge levetid på produktene, unngå helse- og miljøfarlige stoffer og ikke-fornybare ressurser
2. Anskaffelsespraksisen skal innrettes slik at det prioriteres å etterspørre reparasjon, ombruk, oppgraderinger og unngå engangsprodukter i anskaffelsene.
3. Det skal stilles krav til leverandørene om medlemskap i offentlig godkjente returordninger i anskaffelser der det er relevant.
4. I alle varer- og tjenesteavtaler skal det som hovedregel stilles som kvalifikasjonskrav at leverandøren har et miljøledelsessystem.

Måleindikatorer:

1. Antall avtaler opprettet for a) reparasjon og b) brukte produkter.
2. Er avtaleporteføljen gjennomgått og plan iverksatt for å redusere avfall og matsvinn (ja/nei).
3. Andel vareanskaffelser der det er satt krav til emballasje (minimering av mengde, andel resirkulert innhold, at den kan ombrukes eller at den kan gjenvinnes).
4. Antall vareanskaffelser med krav til ikke-engangsprodukter.
5. Andel vareanskaffelser med krav til godkjent returordning.
6. Andel anskaffelser med krav til miljøledelsessystem.

Prioriteringsområde 2: Transport, kjøretøy og maskiner

Transport står for en stor andel av klimagassutslippene blant deltakerkommunene og svært mange av anskaffelsene genererer betydelig transport. ØRIK og deltakerkommunene skal

⁸ Følgende produkter omfattes av produsentansvaret per mars 2023: Kasserte kjøretøy, batterier, bildekk, drikkevareemballasje, emballasje, elektriske og elektroniske produkter, PCB-holdige isolerglassvinduer. Oppdatert oversikt finnes i avfallsforskriften: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-01-930>

bruke anskaffelser til å kutte utslipp i transportsektoren, og etterspørre klimavennlige løsninger fra transport i sine vare- og tjenesteanskaffelser og egne kjøretøy- og maskinparker.

Strategi ØRIK og deltakerkommuner:

- Sørge for at alle avtaler som genererer betydelig transport gjennomføres med transportmidler som drives av elektrisitet, hydrogen eller biogass, så langt det er praktisk mulig.
- Sørge for at alle kjøretøy⁹ og maskiner som anskaffes til bruk i kommunenes drift drives av elektrisitet, hydrogen eller biogass, så langt det er praktisk mulig

Tiltak ØRIK og deltakerkommuner for å oppnå strategipunktene:

1. Gjennomføre markedsundersøkelser for å avklare modenheten i markedet før transportkrav stilles.
2. I vare- og tjenesteanskaffelser, skal det stilles krav til bruk av maskiner og kjøretøy som drives av elektrisitet, hydrogen eller biogass der det er mulig.
3. Vurdere muligheten for å stille krav om færre leveringsdager på vareleveranser til kommunenes virksomheter for å minimere transport.
4. I alle avtaler som opprettes for kjøp og leasing skal kjøretøy og maskiner som drives av elektrisitet, hydrogen eller biogass prioriteres. Ved enkeltinnkjøp av kjøretøy og maskiner skal det alltid undersøkes om det finnes nullutslipps- og fossilfrie alternativer som kan dekke behovet. Disse skal da prioriteres, og eventuelle unntak skal dokumenteres.

Måleindikatorer:

1. Andel inngåtte avtaler som genererer betydelig transport fordelt på type krav og bruk av ulike drivstofftyper.
2. Andel kjøretøy og maskiner anskaffet som drives av elektrisitet, hydrogen eller biogass.

Prioriteringsområde 3: Utbygging og rehabilitering av bygg og infrastruktur

Bygg og infrastrukturprosjekter har et betydelig klima- og miljøfotavtrykk. Miljøutfordringene knytter seg til arealbruk og masser, anleggsplass, materialer og energibruk i drift. ØRIK og deltakerkommunene skal bruke anskaffelser til å redusere miljøpåvirkningene i bygg- og infrastrukturprosjekter og etterspørre klimavennlige løsninger.

Strategi deltakerkommuner:

- Prioritere å gjenbruke hele konstruksjoner eller bærende konstruksjoner så langt det er praktisk mulig i kombinasjon med funksjonalitet og arealeffektivitet. Det skal alltid vurderes om det er mulig å renovere eksisterende bygg før man planlegger erstatning av eksisterende bygg.
- Prioritere å benytte materialer med lavt klima- og miljøfotavtrykk, som blant annet gjenbruksmaterialer, materialer med høyt resirkulert innhold og materialer produsert med energi fra fornybare ressurser.
- Utforme nye bygg med mål om lang levetid og fleksibilitet, slik at kommende ombygginger kan gjøres med minst mulig materialer og ressurser.
- Utvikle bygg med helhetlig energidesign for å oppnå lavt energibruk kombinert med god funksjonalitet.
- Prioritere at prosjekter med anleggsdrift gjennomføres med maskiner og kjøretøy som går på elektrisitet, hydrogen eller biogass, så langt det er praktisk mulig.

⁹ [Forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport" \(FOR-2022-12-20-2384\)](#)

Tiltak ØRIK og deltakerkommuner for å oppnå strategipunktene:

1. Det skal utarbeides og implementeres rutiner og sjekklister i deltakerkommunene som benyttes ved vurdering om det skal rehabiliteres eller bygges nytt i store eiendomsprosjekter.
2. I nybygg- og totalrehabiliteringsprosjekter skal det enten stilles krav til terskelverdi for klimagassutslipp for utvalgte materialer og/eller stilles krav til maksnivå for klimagassutslipp for bygg. Det skal videre stilles krav til design og arkitektur som fremmer gjenbruk og resirkulerte materialer. Klimagassbudsjett skal utformes i tidligfase og skal benyttes som grunnlag for valg av løsninger i prosjektet.
3. Nybygg skal utformes med mål om lavest mulig energibruk. I forbindelse med rehabilitering og nybygg skal det som hovedregel vurderes mulighet for lokal energiproduksjon.
4. ØRIK og kommunenes fagpersoner på område skal inngå et samarbeid og ha faste møtepunkter for å øke fagkompetansen innenfor klima, miljø, anskaffelser, bygg og infrastruktur for å kunne stille effektive og riktige krav i anskaffelsene på dette område.
5. I bygg- og infrastrukturprosjekter skal det stilles krav om bruk av maskiner og kjøretøy som drives av elektrisitet, hydrogen og biogass der det er mulig.

Måleindikatorer:

1. Antall prosesser hvor rutine for vurdering av rehabilitering er benyttet, og andel av totale antall nybygg- og rehabiliteringsprosjekter.
2. Antall og andel av utbyggingsprosjekter der det er satt krav til terskelverdi for klimagassutslipp for materialer og/eller stilt krav til maksnivå for klimagassutslipp fra bygget.
3. Antall og andel utbyggingsprosjekter hvor det er utformet klimagassbudsjett som er benyttet som grunnlag for valg av løsninger.
4. Antall og andel nybygg- og rehabiliteringsprosjekter med krav til passivhusstandard og/eller lokal energiproduksjon.
5. Andel av anskaffelser med anleggsdrift hvor maskiner og/eller kjøretøy på elektrisitet, hydrogen eller biogass har inngått fordelt på type krav og bruk av ulike drivstofftyper

Fokusområde 5: Samfunnsansvar og seriøsitetsbestemmelser

Målsetning:

Øvre Romerike innkjøpssamarbeid og deltakerkommunene skal gjennom anskaffelser bidra til at alle som utfører arbeid på kommunenes kontrakter har lønns- og arbeidsvilkår som er i henhold til lover, regler og andre internasjonale konvensjoner både i Norge og på produksjonssteder i andre land (seriøsitetsbestemmelser).

For å ivareta samfunnsansvaret innenfor sosial bærekraft skal bruk av reserverte kontrakter vurderes på avtaleområdene der det er mulig.

For å få til dette skal tre områder prioriteres:

1. Bruk og oppfølging av seriøsitetsbestemmelser
2. Innføring og bruk av HMSReg i alle deltakerkommuner og ØRIK
3. Bruk av reserverte kontrakter

Prioriteringsområde 1: Bruk og oppfølging av seriøsitetsbestemmelser

Sak om bruk av strengere seriøsitetsbestemmelser i bygg-/og anlegg og renholdskontrakter ble behandlet i GRIP (Gardermoregionen Interkommunale Politiske råd) den 10.03.2023 og er vedtatt i alle kommuner. Ved å benytte strenge seriøsitetsbestemmelser og følge opp at de overholdes vil deltakerkommunene bidra til et seriøst arbeidsliv.

Strategi ØRIK:

- Seriøsitetsbestemmelser skal benyttes som krav i alle bygg/anlegg og renholdsanskaffelser.

- Søke samarbeid med andre kommuner og innkjøpssamarbeid for beste praksis i oppfølging av seriøsitetsskrav.
- Følge opp seriøsitetssbestemmelser strukturert i alle aktuelle avtaler
- Bistå deltakerkommunene i oppfølging av seriøsitetssbestemmelser

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Gjøre risikovurdering av alle avtaler for å avdekke fare for brudd på seriøsitetssbestemmelser.
2. Lage prosedyrer og rutiner for oppfølging av seriøsitetssbestemmelser.
3. Benytte veiledere som er utarbeidet av DFØ til arbeidet med oppfølging.
4. Inngå og opprettholde avtale med sentrale myndigheter for å kunne gjennomføre revisjoner og stedlig kontroller ved funn som krever dette.

Måleindikatorer:

1. Deltakelse på kurs, webinar og samlinger om seriøsitetssbestemmelser
2. Antall avtaler som er risikovurdert.
3. Antall gjennomførte revisjoner og stedlige kontroller.

Prioriteringsområde 2: Innføring og bruk av HMSReg

Effektiv oppfølging av seriøsitetssbestemmelser krever system, ressurser, kompetanse og samarbeid. HMSReg er det et «system» som er tilpasset en del av kravene i seriøsitetssbestemmelsene. Systemet kan benyttes av alle deltakerkommunene med ØRIK som en «paraply» sånn at både lokale og overordnede krav kan følges opp i samme system.

Strategi ØRIK:

- Benytte HMSReg til overordnet avtaleforvaltning/oppfølging på tvers av deltakerkommuner på bygg-/og anlegg og renholds kontrakter.

Tiltak ØRIK for å oppnå strategipunktene:

1. Kontakte leverandør av HMSReg for å se hvordan systemet kan settes opp mot deltakerkommunene for mest effektiv bruk.
2. Kartlegge om deltakerkommunene benytter HMSReg.
3. Gjennomgå avtaleporteføljen for å prioritere avtaler for bruk av HMS Reg.

Strategi deltakerkommuner:

- Ta i bruk HMSReg på relevante avtaler i alle deltakerkommuner.
- Vurdere medlemskap i bransjeorganisasjoner for oppfølging av seriøsitetssbestemmelser.

Måleindikatorer:

1. Oversikt over hvilke kommuner benytter HMSReg på hvilke avtaler.
2. Avtaleporteføljen er gjennomgått og forslag på hvilke avtaler HMSReg kan benyttes på.
3. Antall leverandører som benytter HMSReg i den enkelte kommune.
4. Prosedyre og rutine for bruk av HMS Reg er laget.

Prioriteringsområde 3: Bruk av reserverte kontrakter

Reserverte kontrakter har som hovedformål å integrere personer med nedsatt funksjonsevne eller vanskeligstilte personer i arbeidslivet. Å inngå reserverte kontrakter er et viktig virkemiddel for å ivareta den sosiale bærekraften i offentlige anskaffelser.

Strategi ØRIK og deltakerkommunene:

- Kommunene på Øvre Romerike skal være pådrivere for bruk av reserverte kontrakter.
- Reserverte kontrakter benyttes i på de avtaleområdene det er hensiktsmessig.

Tiltak ØRIK for å nå strategien:

1. Gå i dialog med arbeidstreningsbedrifter for å kartlegge hvilke områder det er aktuelt å benytte reserverte kontrakter.

2. Benytte forskriftens § 16-9 f om å begrense konkurransen på de områdene der det er hensiktsmessig.

Måleindikatorer:

1. Laget oversikt over avtaleområder og leverandører der det er mulig å benytte arbeidstreningsbedrifter.
2. Antall reserverte kontrakter som er inngått.